

Załącznik do Uchwały nr LIX/483/10 z dnia 23 sierpnia 2010 roku w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Czaplinek na lata 2009-2032”.

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY CZAPLINEK

na lata 2009-2032

SPIS TREŚCI:

SPIS TREŚCI:	2
1. WPROWADZENIE	3
2. PRAWNE ASPEKTY UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	5
2.1. <i>Ustawy:</i>	5
2.2. <i>Rozporządzenia:</i>	6
3. CEL I ZADANIA PROGRAMU	9
4. PODSTAWOWE INFORMACJE CHARAKTERYZUJĄCE OBSZAR OBJĘTY PROGRAMEM 10	
5. CHARAKTERYSTYKA AZBESTU, WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST ORAZ OPIS ICH SZKODLIWEGO DZIAŁANIA	14
5.1. <i>Azbest - właściwości i zastosowanie</i>	14
5.2. <i>Klasyfikacja wyrobów azbestowych</i>	15
5.3. <i>Szkodliwe oddziaływanie azbestu na zdrowie ludzkie</i>	18
5.4. <i>Sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest</i>	19
5.5. <i>Podstawowe obowiązki wytwórców odpadów zawierających azbest</i>	22
6. DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU UŻYTKOWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY CZAPLINEK	25
7. ZAŁOŻENIA PROGRAMU	30
8. HARMONOGRAM REALIZACJI „PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY CZAPLINEK NA LATA 2008-2032”... 33	
9. BIBLIOGRAFIA	35
10. ZAŁĄCZNIKI	36

1. WPROWADZENIE

Na świecie znanych jest ponad 5 tys. wyrobów, do produkcji których używano azbestu. Są to głównie wyroby stosowane w budownictwie jako pokrycia dachowe, osłony elewacyjne ścian, przewody kominowe, rury wodociągowe i kanalizacyjne oraz elementy izolacyjne. Azbest wykorzystywany był również między innymi przy produkcji sprzętu gospodarstwa domowego, np. kuchenek, piecyków elektrycznych i gazowych, opiekaczy, suszarek do włosów oraz siatek azbestowych. Surowca tego używano także do produkcji farb, pokostów, klejów, smarów, płytek i wykładzin podłogowych oraz koców gaśniczych. W Polsce nie występują złoża azbestu nadające się do górniczej eksploatacji. Azbest stosowany dawniej do produkcji w naszym kraju importowano głównie z byłego ZSRR i Kanady. W latach 70 ubiegłego wieku sprowadzano do kraju ok. 100 tys. ton azbestu rocznie, który wykorzystywano przede wszystkim (ok. 85 %) do wyrobu materiałów budowlanych, pokryć dachowych oraz elewacji budynków. Szacuje się, że na terenie kraju na dachach i fasadach budynków oraz w obiektach przemysłowych zamontowanych jest blisko 1 350 000 m² płyt azbestowo-cementowych, z czego blisko 90 % stanowią dachowe płyty faliste, zwane popularnie eternitem. W 1980 r. z płyt azbestowo-cementowych wykonanych było ok. 45 % pokryć dachowych i fasadowych. Po 15 latach udział tych płyt w nowobudowanych pokryciach dachowych, zmniejszył się o 30%. Znaczącą pozycję w bilansie wyrobów azbestowych stanowią znajdujące się w ziemi i budynkach rury azbestowo-cementowe. Szacuje się, że jest ich ok. 600 tys. ton. Znaczna ilość wyrobów azbestowych stosowana jest w hutnictwie i przemyśle ceramicznym. Jest to ok. 60 tys. ton. Masę będących w użyciu wyrobów małowabarytowych, takich jak uszczelki, kształtki, okładziny hamulcowe czy wyroby włókiennicze, ocenia się na 100 tys. ton. Okazuje się jednak, że azbest jest szkodliwy dla zdrowia i ze względu na zagrożenie jakie stwarza musi być usunięty z wszystkich obiektów w kraju do końca 2032 roku. Zapis ten zawarty jest w „*Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*” przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. Stąd też wynikła konieczność opracowania Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Czaplinek.

Rada Ministrów Uchwałą Nr 122/2009 z dnia 14 lipca 2009 r. przyjęła nowy program wieloletni pod nazwą „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”, który utrzymuje cele przyjęte przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski tj.:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,

2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Przedmiotowy program określa również nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

W Programie opisano ogólne mechanizmy oraz zasady pomocy, której Gmina zamierza udzielić osobom decydującym się na usunięcie elementów zawierających azbest z budynków lub budowli. Pomoc ta ma na celu zachęcić do podejmowania tego rodzaju działań oraz zmniejszyć ryzyko związane z nieprawidłowym ich wykonaniem.

2. PRAWNE ASPEKTY UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Poniżej zamieszczono wykaz najważniejszych aktów prawnych dotyczących usuwania wyrobów zawierających azbest, sposobu postępowania z tymi wyrobami, wraz z innymi zagadnieniami dotyczącymi azbestu.

2.1. Ustawy:

- 1) *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150).*

Azbest zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska obok PCB zaliczany jest do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. Dalej ustawa określa, że m.in. azbest jako substancja stwarzająca szczególne zagrożenie dla środowiska, powinien być wykorzystywany, przemieszczany i eliminowany przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności. Instalacje lub urządzenia, w których jest lub był wykorzystywany azbest, powinny zostać oczyszczone lub unieszkodliwione. Ustawa nakłada na wykorzystującego wyroby zawierające azbest, obowiązek sukcesywnej ich eliminacji i obowiązek dokumentowania rodzaju, ilości i miejsc ich występowania oraz sposobu ich eliminowania oraz obowiązek przedkładania marszałkowi województwa okresowych informacji o rodzaju, ilości i miejscach ich występowania. W przypadku osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami ustawa nakłada obowiązek przedłożenia informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest w formie uproszczonej odpowiednio do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta do 31 stycznia każdego roku. Również ustawa nakłada na wójta, burmistrza, prezydenta miasta obowiązek przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest raz na rok, do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy.

- 2) *Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004 r., Nr 3, poz. 20 ze zm.).*

Ustawa zakazuje wprowadzania na polski obszar celny wyrobów zawierających azbest, azbestu, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi ten surowiec.

- 3) *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2006 r., Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.).*

Zgodnie z art. 30 ust. 7 ustawy Prawo budowlane właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, o której mowa w ust. 5 ustawy, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1 ustawy, jeżeli ich realizacja może naruszać ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować:

- a) zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia,
- b) pogorszenie stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków,
- c) pogorszenie warunków zdrowotno-sanitarnych,
- d) wprowadzenie, utrwalenie bądź zwiększenie ograniczeń lub uciążliwości dla terenów sąsiednich.

2.2. Rozporządzenia:

- 1) *Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 r., Nr 216, poz. 1824).*
- 2) *Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004 r., Nr 71, poz. 649).*
- 3) *Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz.U. z 2003 r., Nr 192, poz. 1876).*
- 4) *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz.U. z 2002 r., Nr 175, poz. 1439).* Rozporządzenie określa termin oraz formę składania informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie.

- 5) *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. - w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001 r., Nr 112, poz. 1206)* zamieszcza rodzaje odpadów zawierających azbest na liście odpadów niebezpiecznych w wymienionych niżej grupach i podgrupach z przypisanym kodem klasyfikacyjnym:
- a) 06 07 01* - Odpady azbestowe z elektrolizy,
 - b) 06 13 04* – Odpady z przetwarzania azbestu,
 - c) 10 11 81* - Odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła),
 - d) 10 13 09* - Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo – azbestowych,
 - e) 15 01 11* - Opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,
 - f) 16 01 11* - Okładziny hamulcowe zawierające azbest,
 - g) 16 02 12* - Zużyte urządzenia zawierające azbest,
 - h) 17 06 01* - Materiały izolacyjne zawierające azbest,
 - i) 17 06 05* – Materiały konstrukcyjne zawierające azbest
- 6) *Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielanych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. z 1996 r., Nr 19, poz. 231)* określa jako niedopuszczalny dodatek azbestu w materiałach budowlanych, z terminem obowiązywania od dnia 1 stycznia 1997 r.
- 7) *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz.U. z 2004 r., Nr 280, poz. 2771 z późn. zm.)* określa azbest o numerze 650-013-00-6 jako czynnik rakotwórczy dla ludzi. Szczegółowo określono również obowiązki pracodawcy w zakresie rejestru czynników rakotwórczych, stosowania środków zapobiegawczych, informowania pracowników o zagrożeniach dla zdrowia, przeszkolenia pracowników oraz obowiązki lekarza sprawującego profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikiem.
- 8) *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach*

technologicznych, sposobu jej wypełnienia i aktualizacji (Dz.U. z 2005 r., 13, poz. 109) ustala wzór książeczek badań profilaktycznych.

- 9) *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. z 2002 r., Nr 217, poz. 1833 z późn. zm.) określa m.in. najwyższe dopuszczalne stężenia w środowisku pracy pyłów zawierających azbest.*
- 10) *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz.U. z 2005 r., Nr 260, poz. 2176 z późn. zm.) określa jednostkowe stawki opłat za umieszczanie m.in. odpadów azbestowych na składowisku.*

3. CEL I ZADANIA PROGRAMU

Podstawowym celem Programu jest usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Czaplinek, a przez to wyeliminowanie niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu. Osiągając ten cel Gmina Czaplinek wypełni zobowiązanie, jakie Polska złożyła Unii Europejskiej, deklarując oczyszczenie terenu kraju z azbestu i wyrobów go zawierających do 2032 roku. Gmina Czaplinek zakłada usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy do 2032 roku. Program zakłada realizację następujących zadań:

- a) Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest;
- b) Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania;
- c) Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej;
- d) Mobilizowanie właścicieli obiektów przemysłowych do usunięcia wyrobów zawierających azbest;
- e) Podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu;
- f) Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów oświatowych, użyteczności publicznej i innych będących własnością Gminy Czaplinek;
- g) Wymiana rur wodociągowo – kanalizacyjnych z azbestu;
- h) Bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom;
- i) Okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu.

4. PODSTAWOWE INFORMACJE CHARAKTERYZUJĄCE OBSZAR OBJĘTY PROGRAMEM

Czaplinek to gmina miejsko - wiejska położona w województwie zachodniopomorskim w powiecie Drawskim. Położona jest w południowo wschodniej części województwa i wschodniej części powiatu (Rys.1). Obszar gminy leży na Pojezierzu Drawskim – jednej z największych jednostek fizjograficznych Pojezierza Zachodniopomorskiego. Tutaj także przebiega granica Drawskiego Parku Krajobrazowego, do którego włączono najciekawsze elementy krajobrazu, fauny i flory.

Gmina Czaplinek jest największym i najatrakcyjniejszym ośrodkiem turystycznym na Pojezierzu Drawskim. Oprócz turystyki podstawowymi funkcjami miasta i gminy Czaplinek jest przemysł i rolnictwo.

Rys. 1

Gmina Czaplinek zajmuje obszar o powierzchni 365 km², który zamieszkuje 11 990 osób, z tego na terenie miasta 7 125 osób, na terenie wiejskim 4 865 osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 32,8 os/km².

Sieć osadniczą gminy tworzą miasto Czaplinek oraz 48 miejscowości wiejskich, wchodzących w skład 29 sołectw.

Gmina Czaplinek ma charakter rolniczo - leśny. Użytki rolne stanowią 40,3 % ogólnej powierzchni. 40,7% powierzchni gruntów Gminy Czaplinek zajmują lasy, około 10% stanowią wody, 4% to nieużytki, 3% tereny komunikacyjne natomiast niecałe 2% zajmują tereny zabudowane.

Sieć placówek oświatowych na terenie gminy tworzą:

- a) 2 szkoły podstawowe (w Czaplinku i Broczynie);
- b) 2 gimnazja (jedno w Czaplinku oraz jedno niepubliczne w Trzcińcu);
- c) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, w skład którego wchodzi: Liceum Ogólnokształcące, Technikum Drzewne, Technikum Organizacji Usług Gastronomicznych, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Szkoły dla dorosłych (Szkoła Policealna, Liceum Uzupełniające, Technikum), Centrum Kształcenia Praktycznego, Szkolny Ośrodek Kariery, Internat;
- d) 2 przedszkola.

W ww. placówkach kształci się ponad 2000 uczniów.

Ponadto na terenie gminy działa 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (Czaplinek, Kluczewo, Siemczyno, Sikory, Trzciniec, Machliny, Broczyno, Czarne Wielkie) oraz 19 świetlic wiejskich (Czarne Wielkie, Sikory, Kluczewo, Rzepowo, Piaseczno, Głębocek, Siemczyno, Niwka, Żeliszewie, Pławno, Psie Głowy, Byszkowo, Machliny, Broczyno, Trzciniec, Ostroróg, Łysinin, Czarne Małe, Prosinko).

Uwarunkowania infrastrukturalne:

Sieć wodociągowa:

Długość sieci wodociągowej na terenie miasta wynosi 13,2 km, a na terenach wiejskich 48,6 km. Odsetek obsługiwanych mieszkańców wynosi 98 %.

Sieć kanalizacji sanitarnej:

Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miasta wynosi 18,5 km, a na terenach wiejskich 11,25 km. Odsetek obsługiwanych mieszkańców wynosi 62%.

Oczyszczalnia ścieków:

Na terenie gminy Czaplinek funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna. Szczegółową charakterystykę przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1.

Rodzaj oczyszczalni	Lokalizacja	Przepustowość (m³/d)	Ilość ścieków oczyszczonych (tys.m³/rok)	Ilość ścieków dowożonych (m³/miesiąc)	Ilość osadów ściekowych (t/rok)
mechaniczno-biologiczna	Czaplinek	2 268	241	787	61

Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów:

Do 30 czerwca 2007 r. odpady komunalne gromadzone były na gminnym składowisku odpadów komunalnych w m. Niwka, gm. Czaplinek. Decyzją Starosty Drawskiego składowisko odpadów komunalnych w m. Niwka zostało zamknięte z dniem 30 czerwca 2007 r.

Z dniem 1 czerwca 2007 r. uruchomiony został Międzygminny Zakład Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym. Zakład został wybudowany przez Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. z siedzibą w Świdwinie (MPGO), którego udziałowcami poza Gminą Czaplinek są miasta i gminy Powiatu Świdwińskiego: Połczyn Zdrój, Gmina Rąbino, Sławoborze i Świdwin.

W skład Zakładu Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym wchodzi: kwatera reszty śmieciowej, sortownia odpadów, stacja recyklingu, kompostownia odpadów organicznych.

Z dniem uruchomienia Zakładu wprowadzona została na terenie gminy Czaplinek selektywna zbiórka odpadów.

Surowce wtórne gromadzone są na terenie gminy Czaplinek w pojemnikach 240 l i w mini-kontenerach 1100 l.

Odpady organiczne gromadzone są w pojemnikach 140 l z kratką wentylacyjną oraz w mini-kontenerach 240 l (wyjątek stanowią nieruchomości, na terenie których prowadzone jest kompostowanie odpadów organicznych – wówczas pojemnik do ich zbiórki jest zbędny).

Pozostałe stałe odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach 120 l i mini-kontenerach 1100 l.

Transportem i zbieraniem odpadów komunalnych na terenie gminy Czaplinek, zajmują się:

- a) Zakład Gospodarki Komunalnej w Czaplinku,

- b) Usługi Komunalne „Błysk” Krzysztof Denis Czaplinek,
- c) PPHU *Eko-Fiuk* w Połczynie Zdrój,
- d) Remondis Sanitech Poznań Sp. z o.o.

Odpady niebezpieczne powstające na terenie gminy Czaplinek to głównie zużyte baterie, akumulatory, odpady zawierające rtęć, pozostałości oraz opakowania po farbach i lakierach, rozpuszczalniki organiczne, środki czyszczące, środki ochrony roślin oraz opakowania po nich, zbiorniki po aerozolach, pozostałości domowych środków do dezynfekcji i dezynsekcji, odpady zawierające oleje, częściowo wykorzystane leki. Do odpadów niebezpiecznych należą również odpady zawierające azbest. Na analizowanym terenie odpady z azbestem to głównie płyty faliste azbestowo-cementowe, które wykorzystywano 30-40 lat temu w budownictwie, głównie jako pokrycie dachowe.

5. CHARAKTERYSTYKA AZBESTU, WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST ORAZ OPIS ICH SZKODLIWEGO DZIAŁANIA

5.1. Azbest - właściwości i zastosowanie

Azbest jest nazwą handlową minerałów włóknistych z grupy serpentynu i amfibolu o specyficznych właściwościach fizykochemicznych. Charakteryzuje go duża odporność na rozciąganie, elastyczność, odporność na działanie kwasów, zasad i innych chemikaliów, wysoka temperatura rozkładu i topnienia, złe przewodnictwo cieplne. Pod względem chemicznym to uwodnione krzemiany magnezu, żelaza, wapnia i sodu.

Stosowanie azbestu stwierdzono już ok. 4500 lat temu na podstawie wykopalisk dokonanych w Finlandii. W Europie Południowej znany jest od ponad 2500 lat. Wzmianki w różnego rodzaju kronikach świadczą, że azbest od XV do XIX wieku dodawany był do różnych surowców w celu uzyskania, m.in. knotów do świec, niepalnego papieru, skóry, a także do wyrobów tekstylnych (np. sukna na płaszcze żołnierskie). W latach 20-tych XIX wieku azbest znalazł komercyjne zastosowanie w postaci kolekcji ogniotrwałych ubrań dla strażaków (G. Aldinieso). Tkaniny azbestowe stosowane były również jako kurtyny teatralne.

Wielki rozkwit azbestu przypada na erę silników parowych, w których zastosowane zostały azbestowo - gumowe uszczelki spełniające pod względem elastyczności i trwałości wymagania konstruktorów.

W końcu XIX wieku rozpoczęto wydobywanie azbestu na skalę przemysłową, początkowo w Kanadzie, następnie w Rosji. Dalsze kopalnie powstawały w Afryce na obszarach Rodezji - obecnej RPA. Po 1910 roku nastąpił szereg dalszych odkryć i eksploatacji złóż w różnych rejonach świata.

W latach 60-tych XIX wieku zapoczątkowana została przez Warda Johnsa nowa gałąź przemysłu materiałów budowlanych w postaci pokryć dachowych z dodatkiem niepalnego azbestu. Surowcem powszechnie stosowanym stał się dopiero w XX wieku, ze względu na unikalne właściwości tego minerału. Włókna azbestu są bardzo mocne i trwałe. Produkty azbestowe są kwasoodporne, ogniotrwałe, odporne na korozję i charakteryzują się dużą wytrzymałością mechaniczną. Dzięki tym cechom fizyczno-chemicznym znalazły one zastosowanie w budownictwie, przemyśle włókienniczym, maszynowym, okrętowym i wielu innych. Do niedawna azbest stosowany był w produkcji ponad 3 tys. wyrobów przemysłowych, 85 % produkcji to wyroby budowlane - płyty dachowe i elewacyjne, a także rury.

W zależności, z jakim metalem krzemiany tworzą związek, wyróżnia się kilka typów azbestu o różnej szkodliwości dla zdrowia. Największą popularność i szerokie zastosowanie w gospodarce światowej zyskały trzy minerały azbestowe:

- a) powszechnie stosowany **chryzotyl** (azbest biały) - włóknista odmiana serpentynu, tj. uwodnionego krzemianu magnezu, najczęściej z azbestów stosowany w produkcji wyrobów azbestowo - cementowych oraz popularnych wyrobów tkanych i przędz termoizolacyjnych;
- b) w mniejszym stopniu **crocidolit** (azbest niebieski) - krzemian sodowo - żelazowy należący do grupy amfiboli, najbardziej szkodliwy, rakotwórczy i mutageny najwcześniej wycofany z użytkowania w latach 80-tych;
- c) stosowany w wyrobach europy zachodniej **amozyt** (azbest brązowy) - krzemian żelazowo - magnezowy należący do grupy amfiboli, o szkodliwości pośredniej między crocidolitem i chryzotylem.

Pomimo udowodnionego działania chorobotwórczego chryzotyl uznawany za mniej szkodliwy pozostaje, np. w USA ważnym elementem wielu technologii o kluczowym znaczeniu. Aktualnie azbest wykorzystywany jest m.in. w amerykańskim programie wahadłowców kosmicznych, których silniki rakietowe pokrywane są osłoną impregnowaną azbestem, a także w przemyśle okrętowym.

5.2. Klasyfikacja wyrobów azbestowych

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, przyjmując jako kryterium zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu.

Klasa I - wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 definiowane jako „miękkie” (słabo spoiwiste) zawierające powyżej 20% azbestu i małą ilość lepiszcza. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia stwarzając poważne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu takie jak: koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe oraz materiały i wykładziny cierne.

Klasa II - wyroby o gęstości objętościowej większej niż 1000 kg/m^3 definiowane jako „twarde” zawierające poniżej 20% azbestu. Włókna azbestowe w tych wyrobach są mocno związane i nawet w przypadku mechanicznego uszkodzenia materiału w stosunkowo niewielkiej ilości przedostają się do otoczenia. Wyroby „twarde” są odporne na destrukcję, a duże niebezpieczeństwo zanieczyszczenia środowiska i zagrożenia zdrowia ludzkiego występuje przy ich obróbce mechanicznej (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie

w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Do tej klasy wyrobów zaliczane są między innymi: powszechnie stosowane płyty faliste azbestowo - cementowe, płyty „karo” oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym. W znacznie mniejszych ilościach stosowane były inne wyroby azbestowo - cementowe, w postaci rur służących do wykonywania instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych czy kominów i zsypów.

Tabela nr 2. Charakterystyka wyrobów zawierających azbest z podziałem na klasy.

Charakterystyka	Właściwości	Rodzaj wyrobu i zastosowanie
KLASA I		
Obejmuje wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/m ³ , definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20% (do 100%) azbestu	Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia.	Masy azbestowo – natryskowe: izolacja ognioochronna konstrukcji stalowych przegród budowlanych, izolacja akustyczna obiektów użyteczności publicznej. Sznury: piece przemysłowe wraz z kanałami spalin, nagrzewnice, rekuperatory, kominy przemysłowe Tektura azbestowa: izolacja termiczna i uszczelnienia w instalacjach przemysłowych, aparaturze kontrolno – pomiarowej i laboratoryjnej Płyty azbestowo – kauczukowe: uszczelnianie urządzeń przemysłowych pracujących w środowisku agresywnym Wyroby tekstylne z azbestu (koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury, rękawice i tkaniny azbestowe): ochrona pracowników Masa lub tektura azbestowa: drobne urządzenia w gospodarstwach domowych, np. Śelazka, płytki kuchenne, piece akumulacyjne Materiały i wykładziny cierne zawierające azbest: hamulce i sprzęgła Masy ognioodporne zawierające azbest: piece przemysłowe wraz z kanałami spalin
KLASA II		
Obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m ³ definiowane jako „twarde”, zawierające poniżej 20% azbestu.	W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia (np. pęknięcia) ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Natomiast niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych.	Płyty azbestowo – cementowe faliste i gąsiorzy: pokrycia dachowe, balkony Płyty azbestowo – cementowe płaskie prasowane: ściany osłonowe, ściany działowe, elewacje zewnętrzne, osłona ścian przewodów windowych, szybów wentylacyjnych i instalacyjnych, chłodnie kominowe, chłodnie wentylatorowe Płyty azbestowo – cementowe płaskie „karo”: pokrycia dachowe, elewacje zewnętrzne Płyty azbestowo – cementowe suchoformowane „kolorysty”, „acekol” i inne: elewacje zewnętrzne, osłony kanałów wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, ściany działowe Rury azbestowo – cementowe (bezcisnieniowe i ciśnieniowe): przewody kanalizacyjne i wodociągowe, rynny spustowe na śmieci, przewody kominowe Otuliny azbestowo – cementowe: izolacja urządzeń ciepłowniczych i innych przemysłowych Kształtki azbestowo – cementowe budowlane: przewody wentylacyjne, podokienniki, osłony rurociągów ciepłowniczych, osłony kanałów spalinowych i wentylacyjnych Kształtki azbestowo – cementowe elektroizolacyjne: przegrody izolacyjne w aparatach i urządzeniach elektrycznych Płytki PCV: podłogi w blokach mieszkalnych

5.3. Szkodliwe oddziaływanie azbestu na zdrowie ludzkie

Zagrożenie dla zdrowia mieszkańców wynika z nagromadzenia na obszarze gminy różnego typu materiałów zawierających azbest, w tym stosunkowo duże ilości azbestu chryzotylowego. Odpady azbestowo – cementowe, stanowiące niegdyś bardzo cenny surowiec wykorzystywany szeroko przez mieszkańców, stanowią obecnie istotne źródło emisji pyłu. Odpady te zastosowane do utwardzania podwórek, podjazdów, dróg uległy zużyciu i degradacji pod wpływem warunków atmosferycznych, co jest przyczyną uwalniania się włókien azbestu do powietrza atmosferycznego. Obecność azbestu stwierdzono również w wodzie, napojach i pokarmach, jednak jak donosi Raport Państwowego Zakładu Higieny z dn. 30.06.2000 r. nie ma dowodów świadczących o tym, że azbest spożyty w wodzie jest szkodliwy dla zdrowia. Dlatego zastępowanie rur azbestowo - cementowych w instalacjach ziemnych wyrobami bezazbestowymi powinno następować sukcesywnie, w miarę technicznego zużycia lub w przypadku woli wymiany na rury bezazbestowe.

Wszystkie gatunki azbestu są rakotwórcze dla ludzi w przypadku, gdy jest on wdychany. Okres utajony choroby nowotworowej wywołanej wdychaniem azbestu wynosi 15 - 20 lat. Włókna nie są widoczne w mikroskopie optycznym, gdyż mają zwykle średnice mniejsze od długości fali światła widzialnego. Od rodzaju włókien zależy bezpośrednio jego toksyczność. Większe włókna w większości zatrzymują się w górnych drogach oddechowych skąd są usuwane przez rzęski, włókna bardzo drobne są usuwane przez system odpornościowy. Najbardziej niebezpieczne są włókna długie ($>5\mu\text{m}$) ale cienkie ($<3\mu\text{m}$); przenikają one do dolnych dróg oddechowych, wbijają się w płuca gdzie pozostają i w wyniku wieloletniego drażnienia komórek wywołują choroby. Trwałość oraz zdolność gromadzenia się w płucach włókien azbestowych powoduje ciężkie formy chorób płuc oraz opłucnej i otrzewnej.

Najbardziej narażeni na choroby wywoływane pracą z azbestem są pracownicy: stoczni, przemysłu chemicznego, tytoniowego, tekstylnego oraz zatrudnieni w kopalni azbestu, w budownictwie i przy produkcji materiałów ogniotrwałych. Zanieczyszczenie powodujące choroby zawodowe, spotykane w przemyśle i przy pracach z azbestem, to kilkaset tysięcy włókien w 1 m^3 powietrza.

Narażenie zawodowe na pył azbestowy może być przyczyną następujących chorób: pylicy azbestowej, raka płuc, międzybłoniaka opłucnej lub otrzewnej. Jest ona także przyczyną zmian opłucnej w postaci zgrubień lub zwapnień. Ryzyko wystąpienia tych schorzeń związane jest ściśle z dawką pyłu, rodzajem azbestu i jest ono różne dla różnych technologii przetwórstwa.

5.4. Sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest

Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania. W ustawie określone są obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych, do których zgodnie z obowiązującą klasyfikacją odpadów stanowiącą załącznik do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. z 2001 r., Nr 112, poz. 1206) zalicza się odpady azbestowe.

Odpady zawierające azbest należy kierować na składowiska urządzone według zasad ogólnie obowiązujących dla odpadów niebezpiecznych, z wyjątkiem małej grupy odpadów zawierających azbest, dla których dopuszcza się zamykanie w masie betonowej lub przekształcanie w procesach fizycznych i chemicznych.

Pierwszym etapem prac mających na celu oczyszczanie danego obiektu z azbestu jest lokalizacja wyrobów zawierających azbest w tym obiekcie. Właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu, w którym występują wyroby zawierające azbest, ma obowiązek dokonywania ich inwentaryzacji, poprzez sporządzenie spisu z natury, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz.U. z 2003 r., Nr 192, poz. 1876). Odpowiednią informację, aktualizowaną każdego roku, przygotowuje się zarówno dla wyrobów nadal eksploatowanych, jak i dla tych, których eksploatacja została zakończona. Przygotowane informacje muszą następnie zostać przesłane, w terminie do 31 stycznia, wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta w przypadku osoby fizycznej, bądź marszałkowi – w przypadku, gdy właścicielem budynku jest przedsiębiorca. Wzory informacji niezbędnych dla potrzeb inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest stanowią *załącznik nr 1 i 2 do niniejszego Programu*.

Sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest określono w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2

kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004 r., Nr 71, poz. 649). Rozporządzenie określa:

- a) obowiązki wykonawcy prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest;
- b) sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest;
- c) warunki przygotowania do transportu i transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest do miejsca ich składowania;
- d) wymagania, jakim powinno odpowiadać oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest.

Wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej równej lub większej niż 1000 kg/m^3 po stwierdzeniu braku widocznych uszkodzeń, mogących stwarzać warunki dla emisji azbestu do środowiska można bezpiecznie użytkować przestrzegając wymagań w zakresie ochrony środowiska. Wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest w sposób umożliwiający emisję azbestu do środowiska jest niedopuszczalne.

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, przeprowadza kontrole stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny stanu tych wyrobów. Z przeprowadzonej kontroli okresowej sporządza się w dwóch egzemplarzach ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest (*wg wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do niniejszego Programu*). Jeden egzemplarz oceny łącznie z dokumentacją miejsca zawierającego azbest, obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej jest przechowywany przez właściciela, użytkownika wieczystego lub zarządcy nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, natomiast drugi egzemplarz oceny właściciele przekazują powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego, w terminie 30 dni od daty sporządzenia oceny.

W celu eliminacji ryzyka związanego z materiałami azbestowymi konieczne jest stosowanie odpowiednich metod postępowania. Wybór metody zależy od oceny stanu technicznego materiałów oraz od potencjalnych zagrożeń.

Tabela nr 3. Zasady wyboru metod postępowania z materiałami zawierającymi azbest w budynkach.

Metody postępowania	Warunki stosowania	Przeciwwskazania
Pozostawienie stanu obecnego	- nie istnieje ryzyko uwalniania włókien azbestowych - materiały azbestowe są zabudowane - materiały są odkryte bez możliwości ich uszkodzenia <i>ZAŁETA: uniknięcie prowadzenia prac budowlanych</i>	- możliwość uszkodzenia materiałów azbestowych - budynek zanieczyszczony włóknami azbestu <i>WADY: ryzyko związane z zanieczyszczeniem budynku azbestem, konieczność kontroli stanu technicznego materiałów.</i>
Zabezpieczenie powłoką lub osłoną wiążącą	- usunięcie materiałów jest trudne lub niemożliwe: materiał jest ściśle związany z podłożem - materiał nie jest narażony na uszkodzenia - materiał jest łatwo dostępny do wizualnej inspekcji <i>ZAŁETA: szybka metoda wykonywania napraw uszkodzonych powłok ochronnych, wystarczająca do zapobiegania emisji włókien azbestu</i>	- materiał silnie zanieczyszczony - narażenie materiału na wodę - materiały o dużej powierzchni <i>WADY: stałe ryzyko związane z pozostawieniem materiału; duży koszt uszczelnienia; konieczność prowadzenia stałych inspekcji</i>
Obudowa innymi materiałami	- usunięcie jest bardzo trudne - możliwość wyeliminowania źródła emisji - nie istnieje możliwość uszkodzenia obudowy <i>ZAŁETA: stanowi wystarczającą metodę ochrony środowiska</i>	- istnieje możliwość uszkodzenia zabudowy - materiał narażony jest na działanie wody - całkowita zabudowa jest niemożliwa <i>WADY: ryzyko z pozostawieniem materiału; konieczność konserwacji obudowy; konieczność okresowych inspekcji; konieczność ewentualnego usuwania obudowy</i>
Usunięcie	- materiały słabospoiste lub złe związane z podłożem - materiały narażone na uszkodzenia - lokalizacją w ciągach wentylacyjnych - stężenie azbestu w powietrzu przekracza dopuszczalny poziom - rozbiórka obiektu lub jego części <i>ZAŁETA: definitywne usunięcie źródła emisji azbestu</i>	- materiał zakryty lub trudno dostępny - inne metody postępowania są wystarczające <i>WADY: powoduje tymczasowy wzrost ryzyka ekspozycji na azbest podczas prac budowlanych wymaga przeszkolonego personelu i specjalnej organizacji pracy, wymaga zastosowania nowych materiałów</i>

Źródło: „Materiały budowlane zawierające azbest. Poradnik” – Instytut Techniki Budowlanej, Warszawa 1997 r.

Przepisy w sposób bezpośredni nie precyzują, kto może być wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, biorąc jednak pod uwagę obowiązki, jakie postawiono przed wykonawcą wnioskować należy, że tego typu

prace powinna wykonywać wyspecjalizowana jednostka posiadająca stosowne zezwolenia oraz wyposażenie techniczne i socjalne zapewniające prowadzenie prac oraz odpowiednie zabezpieczenie pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.

5.5. Podstawowe obowiązki wytwórców odpadów zawierających azbest

Podstawowe obowiązki organów samorządowych, właścicieli, zarządców nieruchomości oraz przedsiębiorców prowadzących działalność, w wyniku, której powstają odpady zawierające azbest.

Obowiązki gminy:

1. opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami (z uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest),
2. gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
3. przedkładanie marszałkowi województwa zbiorczej informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu, wykonanej w oparciu o informacje złożone przez osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami.

Obowiązki właścicieli i zarządców lub użytkowników nieruchomości:

1. kontrola stanu wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
2. sporządzenie i przedłożenie organowi nadzoru budowlanego oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest,
3. usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
4. sporządzenie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest,
5. przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
6. sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez

sporządzenie spisu z natury,

7. sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców) lub burmistrzowi (dot. osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami) oraz coroczna aktualizacja informacji o:
 - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
 - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone,
8. zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno - budowlanemu prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

1. uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów),
2. przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
3. opracowanie przed rozpoczęciem prac szczególnego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - a) identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań, przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
 - b) informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
 - c) zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - d) ustalenie niezbędnego dla rozwoju wykonywanych prac monitoringu powietrza,

- e) posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu,
 - f) zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy;
- 4. zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia MGPIPS z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
 - 5. złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

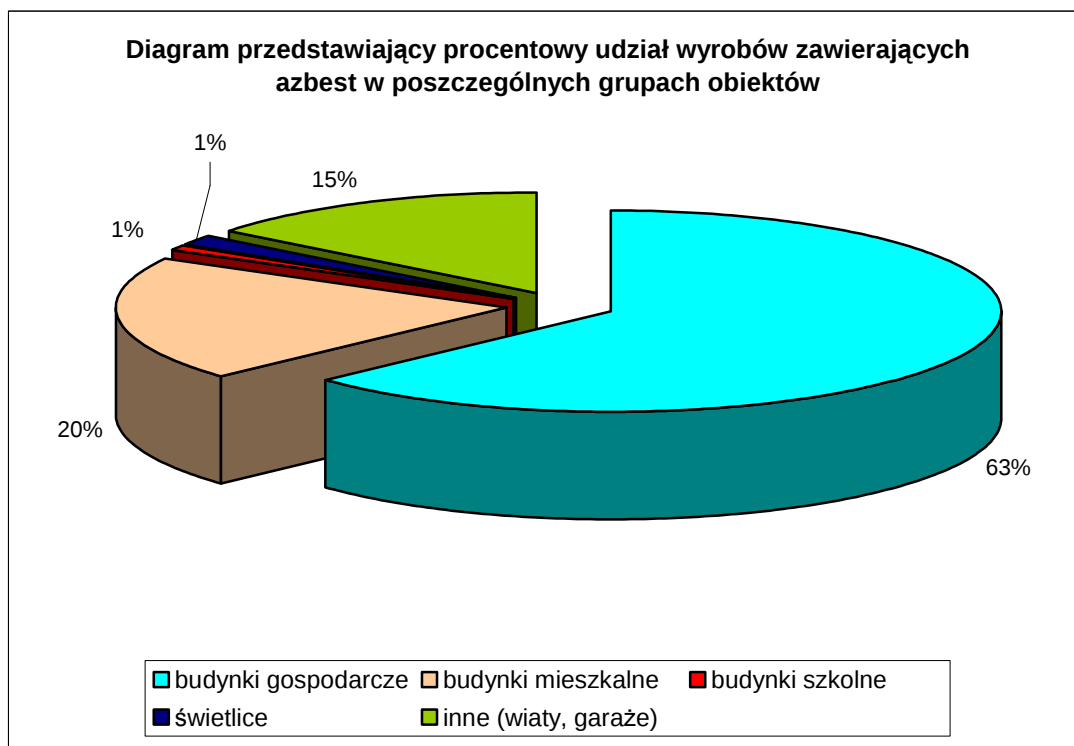
6. DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU UŻYTKOWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY CZAPLINEK

Na podstawie informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania, złożonych do Urzędu Miejskiego w Czaplinku w latach 2005-2009, określono ilości oraz miejsca występowania takich wyrobów na terenie gminy Czaplinek. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest informacje o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania przedkładane do burmistrza przez osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami podlegają corocznej aktualizacji w terminie do 31 stycznia każdego roku.

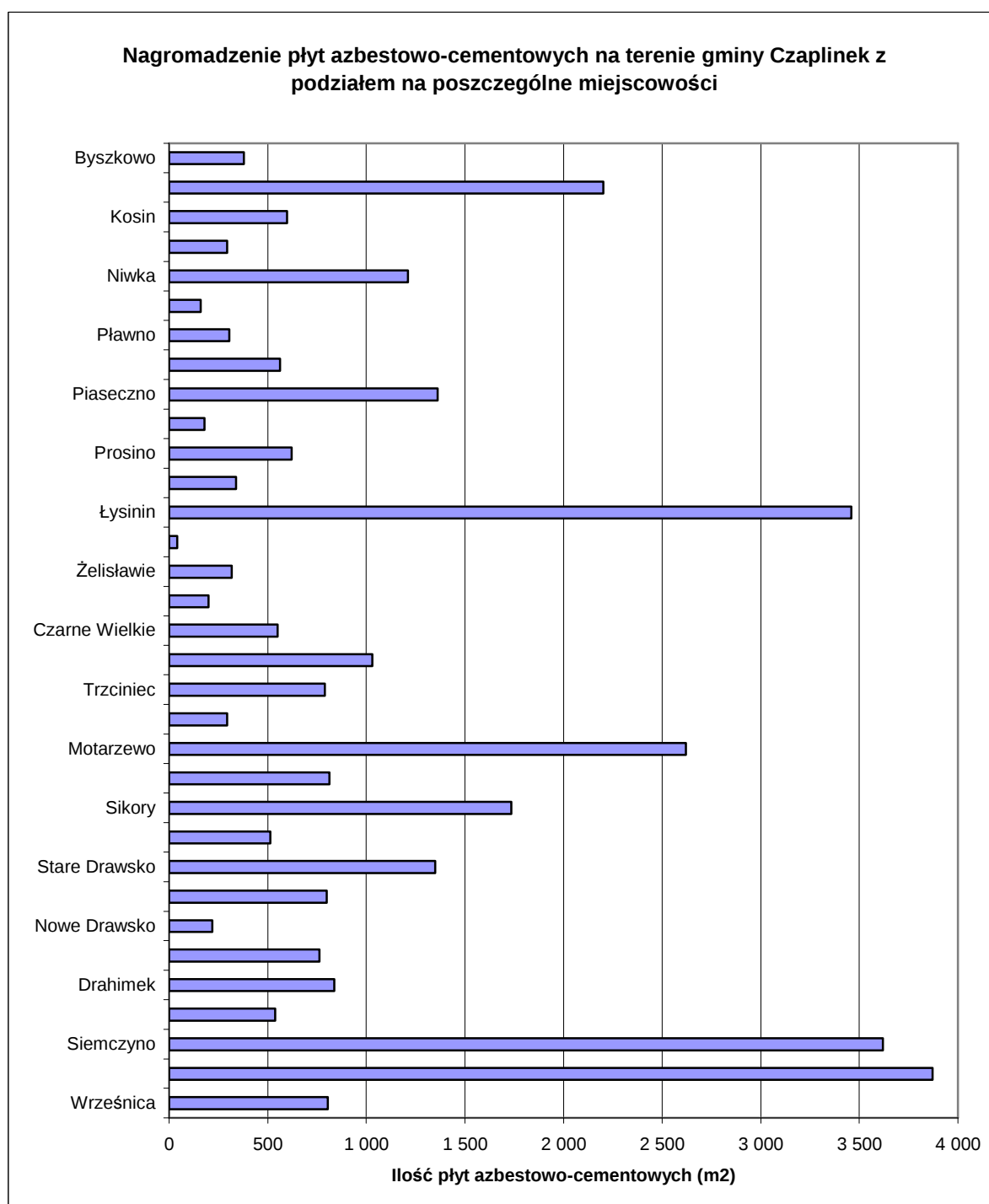
Z zebranych dotychczas informacji wynika, że na terenie gminy Czaplinek znajduje się 34 229,02 m² i 2 565 mb wyrobów zawierających azbest. Popularnym eternitem pokrytych jest:

- a) 53 budynków mieszkalnych – łączna powierzchnia wyrobów zawierających azbest 7 503,80 m²;
- b) 128 budynków gospodarczych – łączna powierzchnia wyrobów zawierających azbest 23 743,22 m²;
- c) 1 budynek szkolny – łączna powierzchnia wyrobów zawierających azbest 300 m²,
- d) 2 sale wiejskie – łączna powierzchnia wyrobów zawierających azbest 204 m²;
- e) Ośrodek Sportów Wodnych – budynek socjalny (świetlica) – powierzchnia wyrobów zawierających azbest 112 m²;
- f) Siłownia OSP Czaplinek – powierzchnia wyrobów zawierających azbest 90 m²;
- g) rury wodne azbestowo – cementowe – długość ok. 2 565 m;
- h) inne (garaże, wiaty) – łączna powierzchnia wyrobów zawierających azbest 2 276 m².

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest przeprowadzona w latach 2005-2009 na terenie gminy Czaplinek stanowi załącznik nr 4 do niniejszego Programu.

Dokonano również szczegółowej analizy nagromadzenia wyrobów zawierających azbest wśród właścicieli gospodarstw i budynków mieszkalnych gminy Czaplinek z podziałem na poszczególne miejscowości.

Na podstawie przedłożonych ocen stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest stwierdzono, że stan utrzymania pokryć dachowych zawierających azbest jest różny. Przeważnie oceniający określali stan eternitu jako bardzo dobry i dobry. Wynika to z faktu, że inwestycja związana z wymianą wyrobów zawierających azbest jest dość kosztowna, a właściciele nieruchomości nie są przygotowani na takie wydatki. Ewentualne dofinansowanie lub refundacja kosztów związanych z demontażem

i utylizacją wyrobów zawierających azbest znacznie zwiększyłaby zainteresowanie właścicieli nieruchomości.

Władze samorządowe dostrzegły problem związany z wyrobami zawierającymi azbest i poczynawszy od 2005 r. rozpoczęto działania zmierzające do systematycznej jego likwidacji z terenu gminy w Czaplinku. W 2005 r. usunięto 3 500 kg płyt falistych azbestowo-cementowych stanowiących pokrycie dachowe sali wiejskiej w Czarnym Wielkim. W 2006 r. usunięto płyty faliste azbestowo-cementowe stanowiące pokrycie dachowe świetlicy wiejskiej w Trzcińcu, budynku gospodarczego przy ul. Jeziornej w Czaplinku i wiaty przystankowej w Starym Drawsku o łącznej ilości 4 753 kg. W 2008 r. usunięto 5 600 kg płyt falistych azbestowo-cementowych stanowiących pokrycie dachowe świetlicy wiejskiej w Czarnym Małym.

W 2007 r. Rada Miejska w Czaplinku uchwaliła zasady przyznawania osobom fizycznym środków z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przeznaczonych na dofinansowanie zadań w zakresie demontażu, odbioru i unieszkodliwiania pokryć dachowych i elewacji zawierających azbest pochodzących z budynków mieszkalnych i gospodarczych położonych na terenie gminy Czaplinek.

Z dofinansowania w 2007 r. skorzystały 4 osoby fizyczne i 2 wspólnoty mieszkaniowe. Wskutek dofinansowania w 2007 r. usunięto 17 098 kg płyt falistych azbestowo-cementowych.

Z dofinansowania w 2008 r. skorzystały 2 osoby fizyczne. Wskutek dofinansowania w 2008 r. usunięto 7 230 kg płyt falistych azbestowo-cementowych.

Wszystkie odpady zostały zdemontowane i przetransportowane zgodnie z obowiązującym prawem przez koncesjonowane firmy na składowisko odpadów niebezpiecznych.

Wykaz firm posiadających zezwolenie Starosty Drawskiego na prowadzenie działalności w zakresie zbierania, transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych na terenie Powiatu Drawskiego:

- a) „ALBEKO” Sieger Sp. Jawna, 87-510 Kotowy, gm. Skrwilno
- b) „ALGADER HOFMAN“ Sp. z o.o., ul. Wólczyńska 133 budynek 11B, 01-919 Warszawa
- c) „AM Trans Progres” Sp. z o.o., ul. Sarmacka 7, 61-616 Poznań
- d) Centrum Gospodarki Odpadami Azbestu i Recyklingu "CARO", ul. Zamoyskiego 51, 22-400 Zamość
- e) „EKOLOGIA FAIR PLAY”, Plewko – Grzegorzczak, Ul. Mickiewicza 2, 74-400 Dębno
- f) „E-PIK” Usługi Ekologiczne Sp. z o.o., ul. Grunwaldzka 269/1, 60-179 Poznań
- g) „EXITO”, ul. Bema 9B/20, 66-400 Gorzów Wielkopolski

- h) F.H.U. „DRAWKAR-II” Teresa Karaś, ul. Sikorskiego 15/1, 78-500 Drawsko Pomorskie
- i) KASTOR, Tomasz Janiszewski, ul. Kolonia 19B/2, 67-321 Leszno Górne
- j) „LECHBUD” Zakład Budowlano-Instalacyjny, Leszek Ormowski, Plac Gdański 2, 78-500 Drawsko Pomorskie
- k) Materiały Budowlane Małgorzata Orłowska, ul. Toruńska, 78-500 Drawsko Pomorskie
- l) MAXMED Z.U.H., ul. Źródlana 4, 84-230 Rumia
- m) Przedsiębiorstwo Robót Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych „TERMOEXPORT”, ul. Żurawia 24/7, 00-515 Warszawa
- n) Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ Sp. z o.o., ul. Graniczna 6 Reguły, 05-816 Michałowice
- o) PPHU "Abba-Ekomed" Spółka z o.o., ul. Stanisława Moniuszki 11/13, 87-100 Toruń
- p) Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjno-Handlowe „BUDMAR”, Na Skarpie 17, 75-343 Koszalin
- q) PHU „EKO-FLORA“ Sp. z o.o., Wielkie Rychnowo 92, 87-410 Kowalewo Pomorskie
- r) PPHU EKO MIX, ul. Grabiszyńska 163, 50-950 Wrocław
- s) PHU Fach, ul. Krótka 3/3, 78-500 Drawsko Pomorskie
- t) P.P.H.U. „GAJAWI” Gabriel Kogut, Ul. Kopernika 56/60, 90-553 Łódź
- u) PHU "JUKO" SZCZUKOCKI JERZY, ul. Zamurowa 8, 97-300 Piotrków Tryb.
- v) Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Eugeniusz Grafowski, ul. Kaszubska 10, 78-500 Drawsko Pomorskie
- w) RAMID Mirosław Bronisław Dec, ul. A. Kowalskiego 1/54, 03-288 Warszawa
- x) Sintac-Polska Sp. z o.o. j.v., ul. Armii Krajowej 86, 05-075 Warszawa – Wesoła
- y) „SPE-BAU” Sp. z o.o., ul. Mielecka 21/1, 53-401 Wrocław
- z) „TRANSPORT-METALURGIA” Sp. z o.o., ul. Reymonta 62, 97-500 Radomsko
- aa) „T.W.A. - Service”, ul. Orla 17/4, 75-727 Koszalin
- bb) Usługi Remontowo-Budowlane Roman Dębicki, Jenin, ul. Słoneczna 4, 66-450 Bogdaniec
- cc) Zakład Usług Transportowo-Sprzętowych i Robót Drogowych Paweł Bieć, ul. Łąkowa 19, 78-500 Drawsko Pomorskie
- dd) Zakład Remontowo-Budowlany „AMBROŻY” Spółka Jawna, ul. Meissnera 1/3 lok. 222, 03-982 Warszawa
- ee) Dariusz Nowakowski, Zakład Ogólnobudowlany, ul. Podgórna 12/3, 73-155 Węgorzyno
- ff) „SYSTEM SERWIS Usługi Specjalistyczne”, Rejowiec 29 A, 62-085 Skoki
- gg) „ECO-POL” Sp. z o.o., ul. Dworcowa 9, 86-120 Pruszcz.

7. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Realizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Czaplinek będzie procesem długofalowym, ograniczonym możliwościami finansowymi zarówno samorządu jak i mieszkańców. Wykonanie Programu powierza się Burmistrzowi Czaplinka. Realizację Programu oparto na następujących kierunkach działań:

1) Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest z uwzględnieniem stopnia pilności.

Podstawą dla opracowania programu była przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i utworzenie bazy danych o ich lokalizacji. Inwentaryzację przeprowadzili mieszkańcy poprzez wypełnianie informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania otrzymanych z Urzędu Miejskiego w Czaplinku. Uzyskane podczas inwentaryzacji informacje posłużyły utworzeniu bazy danych o nieruchomościach, na których występują wyroby zawierające azbest.

2) Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania.

W ramach edukacji mieszkańców na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Czaplinku utworzona zostanie „zakładka tematyczna”, w której na bieżąco prezentowane będą:

- a) akty prawne dotyczące obowiązków postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz regulujących sposób bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania,
- b) informacje o zagrożeniu, jakie niesie za sobą azbest,
- c) informacje o kolejnych działaniach Gminy Czaplinek podjętych w celu likwidacji azbestu,
- d) wzory wniosków o dofinansowanie zadań w zakresie demontażu, odbioru i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest,
- e) aktualny wykaz firm posiadających koncesje na zbieranie, transport i utylizację wyrobów zawierających azbest.

3) Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej.

Działanie realizowane będzie poprzez:

- a) system edukacji w zakresie szkodliwości i utylizacji wyrobów azbestowych,

- b) informowanie o potencjalnych źródłach uzyskania dotacji, preferencyjnych kredytów i pożyczek na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu,
- c) udzielanie wszelkich informacji mieszkańcom na temat realizacji Programu,
- d) dofinansowanie kosztów usunięcia azbestu.

4) Mobilizowanie właścicieli obiektów przemysłowych do usunięcia wyrobów zawierających azbest.

Działanie realizowane będzie poprzez:

- a) system edukacji w zakresie szkodliwości i utylizacji wyrobów azbestowych,
- b) informowanie o potencjalnych źródłach uzyskania dotacji, preferencyjnych kredytów, pożyczek na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu,
- c) udzielanie wszelkich informacji przedsiębiorcom na temat realizacji Programu.

5) Podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację programu.

Gmina Czaplinek podejmie starania w celu pozyskiwania funduszy ze źródeł zewnętrznych tj. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i innych.

W przypadku pozyskania funduszy z wyżej wymienionych źródeł kwota przeznaczona na realizację Programu ulegnie zwiększeniu, co przyspieszy proces usuwania azbestu z terenu gminy Czaplinek.

6) Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów oświatowych i użyteczności publicznej.

Gmina Czaplinek usunie wyroby azbestowe z obiektów oświatowych i użyteczności publicznej oraz innych będących własnością Gminy.

7) Wymiana rur wodociągowych azbestowo – cementowych.

Właścicielem rur wodociągowych azbestowo-cementowych jest Spółdzielnia Mieszkaniowa „Osiedle Wieszczów” i Gmina Czaplinek. Spółdzielnia i Gmina wymieni rury wodociągowe azbestowo – cementowe.

8) Eliminacja powstawania „dzikich” wysypisk, na których istnieje niebezpieczeństwo składowania odpadów zawierających azbest.

Działanie to realizowane będzie dwutorowo:

- a) w procesie edukacji związanej z postępowaniem z odpadami azbestowymi, systematycznie budować będziemy świadomość społeczną, co powinno wyeliminować powstawanie „dzikich” wysypisk tych odpadów,

- b) na bieżąco przeprowadzany będzie monitoring występowania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest, a w przypadku stwierdzenia ich występowania będą one likwidowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Działanie finansowane będzie ze środków przeznaczonych na realizację Programu w danym roku kalendarzowym.

9) Bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.

Elementem zarządzania Programem jest jego systematyczne monitorowanie. W tym celu powołana zostanie Komisja ds. monitoringu realizacji Programu. W ramach działań monitoringowych określone zostaną zmiany dot. ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Czaplinek w kolejnych latach realizacji Programu tj.:

- a) ilości zutylizowanych w danym roku odpadów zawierających azbest,
- b) ilości wyrobów azbestowych pozostałych jeszcze do likwidacji.

Co 5 lat Komisja będzie przedkładała władzom miasta i mieszkańcom raport przedstawiający wyniki realizacji Programu.

Tabela nr 4. Wskaźniki monitorowania Programu.

Lp.	Wskaźniki monitoringu	Jednostka miary
1.	Ilość odpadów zawierających azbest w przeliczeniu na m ² powierzchni gminy przed rozpoczęciem realizacji programu	kg/m ² /rok
2.	Ilość odpadów zawierających azbest w przeliczeniu na m ² powierzchni gminy w kolejnych latach realizacji programu	kg/m ² /rok
3.	Procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej przed realizacją programu	%
4.	Procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w poprzednim roku realizacji programu	%
5.	Nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest	PLN/rok

10) Okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu

Realizacja Programu jest procesem długofalowym, w związku z czym zakłada się jego aktualizację celem dostosowania do zmieniających się warunków prawnych, finansowych i możliwości realizacyjnych.

8. HARMONOGRAM REALIZACJI „PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY CZAPLINEK na lata 2008-2032”.

Lp.	Działanie	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna
1.	Przedkładanie burmistrzowi informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest	Do 31 stycznia każdego roku	Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami będące właścicielami obiektów, na których znajduje się azbest
2.	Aktualizacja bazy danych dot. lokalizacji, ilości i stanu wyrobów zawierających	Cyklicznie raz w roku	UM w Czaplinku
3.	Przedkładanie marszałkowi informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest za poprzedni rok kalendarzowy	Do 31 marca każdego roku	UM w Czaplinku
4.	Usunięcie wyrobów zawierających azbest	2008 - 2032	Właściciele obiektów
5.	Udzielanie dotacji dla osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych	2008-2032	UM w Czaplinku
6.	Pozyskiwanie funduszy na realizację Programu	2008 - 2032	UM w Czaplinku
7.	Powołanie Komisji ds. monitoringu Programu	2008 – 2012	Burmistrz
8.	Działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dot. postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania	2008 – 2032	UM w Czaplinku
9.	Monitorowanie realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Czaplinek”	corocznie	UM w Czaplinku
10.	Przedstawienie Radzie Miejskiej w Czaplinku sprawozdania z przebiegu realizacji Programu	Co 5 lat	Burmistrz
11.	Aktualizacja Programu	Co 6 lat	UM w Czaplinku

Usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest jest kosztownym przedsięwzięciem. Według danych z 2010 roku transport i utylizacja 1 Mg to wydatek rzędu 1 500 zł. Całkowity koszt usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Czaplinek szacowany jest na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji na kwotę ok. 1 000 000 zł. Wobec czego, przy założeniu realizacji Programu do roku 2032, roczny koszt kształtuje się na poziomie około 42 000 tys. zł. Zakłada się, że przyjęcie niniejszego Programu w zakresie pomocy mieszkańcom Gminy Czaplinek w postaci dofinansowania demontażu, odbioru

i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest spowoduje dużą intensywność usuwania azbestu w pierwszym okresie obowiązywania Programu.

9. BIBLIOGRAFIA

1. „Informator o przepisach i procedurach dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest” – Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej; Departament Polityki Przemysłowej, Warszawa 2003 r.
2. „Ochrona przed Azbestem” – Halina Wojciechowska – Piskorska, Leszka Skuza, Gdańsk 2000 r.
3. „Materiały zawierające azbest – poradnik” – mgr Elżbieta Kazimierczak – Mierzyńska, doc. dr inż. Adam Niesłochowski; Warszawa 1997 r. - Instytut Techniki Budowlanej.
4. „Problemy zanieczyszczenia powietrza włóknami azbestu” – praca zespołowa pod redakcją doc. dr hab. med. Neonili Szeszeni – Dąbrowskiej; Warszawa 1993 r. - Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska.
5. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” – Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa maj 2002 r.
6. „Zasady postępowania z wyrobami zawierającymi azbest” – Instytut Gospodarki Odpadami w Katowicach, Katowice 2002 r.
7. „Zapobieganie ryzyku zawodowemu wynikającego z obecności azbestu w środowisku pracy” – Centralny Instytut Ochrony Pracy, kwiecień 2000 r.
8. „Aspekty zdrowotne związane z narażeniem na azbest” – Instytut medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu, kwiecień 2000 r.
9. „Jak postępować z wyrobami zawierającymi azbest” – mgr Władysław Czaja.

10. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1. Informacja o wyrobach zawierających azbest¹⁾ i miejscu ich wykorzystywania

1. Miejsce, adres
2. Właściciel/zarządca/użytkownik^{*)}:
 - a) osoba prawna - nazwa, adres
 - b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
3. Tytuł własności
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Przydatność do dalszej eksploatacji⁴⁾
7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu:
 - a) okresowej wymiany z tytułu zużycia wyrobu⁵⁾
 - b) całkowitego usunięcia niebezpiecznych materiałów i substancji
8. Inne istotne informacje o wyrobach⁶⁾

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

*) Niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).

⁴⁾ Według "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" - załącznik nr 1 do rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest.

⁵⁾ Na podstawie corocznego rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny.

⁶⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest.

Załącznik nr 2. Informacja o wyrobach zawierających azbest¹⁾, których wykorzystywanie zostało zakończone.

1. Miejsce, adres
2. Właściciel/zarządca^{*)}:
- a) osoba prawna - nazwa, adres,.....
- b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres.....
3. Tytuł własności
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów
7. Planowane usunięcia wyrobów:
- a) sposób
- b) przez kogo
- c) termin
8. Inne istotne informacje⁴⁾

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

^{*)} Niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

⁴⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

Załącznik nr 3. Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Miejsce/ obiekt/ urządzenie budowlane /instalacja przemysłowa:

Adres miejsca/ obiektu/ urządzenia budowlanego/ instalacji przemysłowej:

Pomieszczenie:

Rodzaj/nazwa wyrobu ¹⁾

Ilość wyrobów (m², tony) ²⁾

Grupa / Nr	Wyrób - rodzaj	Ocena	Przyjęta punktacja
I. Sposób zastosowania azbestu			
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)		30
2.	Tynk zawierający azbest		30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1.000 kg/m ³)		25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem		10
II. Rodzaj azbestu			
5.	Azbest chryzotylowy		5
6.	Inny azbest (np. krokidolit)		15
III. Struktura powierzchni wyrobu z azbestem			
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien		30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej		10
9.	Pomalowana i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna		0
IV. Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem			
10.	Duże uszkodzenia		30 ³⁾
11.	Małe uszkodzenia		10 ⁴⁾
12.	Brak		0
V. Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem			
13.	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac		15
14.	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2 m)		10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne		10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania		10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)		10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów powietrza		10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne		0
VI. Wykorzystanie pomieszczenia			

20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców		35
21.	Trwałe lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób		30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie		20
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie		10
VII. Usytuowanie wyrobu			
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu		30
25.	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem		25
26.	W systemie wentylacji pomieszczenia (kanały wentylacyjne)		25
27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		10

Suma punktów oceny

Stopień pilności I

(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) 65 i więcej punktów

Stopień pilności II

(ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku) powyżej 35 do 60 punktów

Stopień pilności III

(ponowna ocena w terminie do 5 lat) do 35 punktów

UWAGA: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Zsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

.....
Oceniający (nazwisko i imię)

.....
Właściciel / Zarządca

.....
Adres

data

- 1) Według klasyfikacji wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym - załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).
- 2) Zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym - § 7 wymienionego w odnośniku 1 rozporządzenia.
- 3) Duże uszkodzenia - widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni równej lub większej niż 3 % powierzchni wyrobu.
- 4) Małe uszkodzenia - brak widocznych pęknięć, a ubytki na powierzchni mniejszej niż 3 % powierzchni wyrobu.

Załącznik nr 4. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest przeprowadzona w latach 2005-2009 na terenie gminy Czaplinek.

Lp	Nazwa wyrobu zawierającego azbest ¹⁾	Lokalizacja wyrobu zawierającego azbest (adres)	Jednostka miary	Ilość	Uwagi ²⁾
1.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Piekary 2/1 78-550 Czaplinek	m ²	27	Budynek gospodarczy Stopień pilności I
2.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Piekary 2/1 78-550 Czaplinek	m ²	300	Budynek mieszkalny Stopień pilności I
3.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Czarne Małe 9 78-550 Czaplinek	m ²	25	Obora Stopień pilności II
4.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Czarne Małe 18 78-550 Czaplinek	m ²	230	Garaż Stopień pilności I
5.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Żerdno 9 78-550 Czaplinek	m ²	70	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
6.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Drahimek 6/1 78-552 Kluczewo	m ²	200	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy Stopień pilności II
7.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Dworcowa 2B 78-550 Czaplinek	m ²	80	Garaż Stopień pilności II
8.	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 60/1 78-551 Siemczyno	m ²	204,8	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
9	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Wrześnica 3/3 78-550 Czaplinek	m ²	75	Budynek mieszkalny Brak oceny
10	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Nowe Drawsko 11 78-550 Czaplinek	m ²	220	Budynek mieszkalny stodoła Stopień pilności II
11	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Kościuszki 7/2 78-550 Czaplinek	m ²	25	Komórka na opał Stopień pilności III
12	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ostroróg 14 78-445 Łubowo	m ²	600	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
13	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ostroróg 3 78-550 Czaplinek	m ²	200	Budynki gospodarcze Stopień pilności II
14	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Stare Drawsko 37 78-550 Czaplinek	m ²	1200	Mieszalnia pasz Stopień pilności II
15	Płyty azbestowo-cementowe płaskie dla budownictwa	Prosinko 78-550 Czaplinek	m ²	223,5	Budynek mieszkalny +budynek gospodarczy Stopień pilności II
16	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Słoneczna 11 78-550 Czaplinek	m ²	130	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
17	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Sikory 62/1 78-550 Czaplinek	m ²	1214,5	Budynki gospodarcze Stopień pilności II
18	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Stare Drawsko 22/3 78-550 Czaplinek	m ²	30	Budynki gospodarcze Stopień pilności II

19	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Broczyno 54 78-553 Broczyno	m ²	12	Garaż Stopień pilności II
20	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Motarzewo 2 78-553 Broczyno	m ²	50	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
21	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Miłkowo 6/1 78-553 Broczyno	m ²	191,5	Budynek mieszkalny i budynki gospodarcze Stopień pilności II
22	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Kamienna 3/1 78-550 Czaplinek	m ²	70	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
23	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Trzciniec 28 78-553 Broczyno	m ²	160	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
24	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Polna 15 78-550 Czaplinek	m ²	161	Budynek gospodarczy wiata Stopień pilności II
25	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Leśników 23 78-550 czaplinek	m ²	386,4	Budynek mieszkalny Stopień pilności I
26	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Leśników 23 78-550 Czaplinek	m ²	224	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
27	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Orła Białego 11 78-552 Kluczewo	m ²	300	Budynek szkoły - sala gimnastyczna Stopień pilności I
28	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Miłkowo 16/2 78-553 Broczyno	m ²	35	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
29	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Drahimska 44 78-550 Czaplinek	m ²	160	Wiata Stopień pilności II
30	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Czarne Wielkie 59 78-550 Czaplinek	m ²	220	Budynek mieszkalny wiata Stopień pilności II
31	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Czarne Małe 16 78-550 Czaplinek	m ²	45	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
32	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Czarne Małe 19 78-550 Czaplinek	m ²	400	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy (garaż) Stopień pilności II
33	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Czarne Małe 38 78-550 Czaplinek	m ²	330	Wiata Stopień pilności II
34	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Motarzewo 78-553 Broczyno	m ²	2000	Budynki gospodarcze Stopień pilności II
35	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Machliny 56 78-553 Broczyno	m ²	200	Stodoła Stopień pilności II
36	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Czarne Małe 44 78-550 Czaplinek	m ²	100	Budynki gospodarcze Stopień pilności II
37	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Warmińska 15a 78-550 Czaplinek	m ²	72	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
38	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Drahimska 70/2 78-550 Czaplinek	m ²	32	Wiata Stopień pilności II

39	Rury wodne azbestowo-cementowe	Spółdzielnia Mieszkaniowa Ul. Mickiewicza 5 78-550 Czaplinek	mb	465	Brak oceny
40	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Poznańska 78-550 Czaplinek	m ²	42	Garaż Stopień pilności II
41	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Poznańska 78-550 Czaplinek	m ²	42	Garaż Stopień pilności II
42	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Żeliśławie 4 78-550 Czaplinek	m ²	240	Budynek mieszkalny Stopień pilności III
43	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Kościuszki 4a/1 78-550 Czaplinek	m ²	30	Wiata Stopień pilności I
44	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Nadbrzeże Drawskie 1 78-550 Czaplinek	m ²	112	Budynek socjalny- świetlica Stopień pilności I
45	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Szczecinecka 6a 78-550 Czaplinek	m ²	70	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
46	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Stare Drawsko 7 78-550 Czaplinek	m ²	120	Budynki gospodarcze Stopień pilności II
47	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Broczyno 52 78-553 Broczyno	m ²	220	Budynki gospodarcze Brak oceny
48	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. J.Długosza 4 78-550 Czaplinek	m ²	220	Budynek gospodarczy Stopień pilności I
49	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Polna 21 78-550 Czaplinek	m ²	81	Stodoła Stopień pilności II
50	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Czarne Małe 20 78-550 Czaplinek	m ²	233	Budynek gospodarczy Brak oceny
51	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Żerdno 13 78-550 Czaplinek	m ²	627	Budynki gospodarcze Stopień pilności II
52	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Leśników (Osiedle Leśników) 78-550 Czaplinek	m ²	60	Budynek gospodarczy (wiata) Stopień pilności II
53	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Żerdno 16 78-550 Czaplinek	m ²	55	Obora Stopień pilności II
54	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Chrobrego 9 78-550 Czaplinek	m ²	137	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
55	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosinko 7 78-552 Kluczewo	m ²	130	Budynki gospodarcze Stopień pilności II
56	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosinko 7 78-552 Kluczewo	m ²	160	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
57	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Wrześnica 1/4 78-550 Czaplinek	m ²	120	Budynek gospodarczy Brak oceny
58	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Wrześnica 3/2 78-550 Czaplinek	m ²	85	Budynek mieszkalny Brak oceny
59	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Wrześnica 1/3 78-550 Czaplinek	m ²	115	Budynek gospodarczy Brak oceny
60	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Wrześnica 3/4 78-550 Czaplinek	m ²	125	Budynek mieszkalny Brak oceny

61	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Motarzewo 8 78-553 Broczyno	m ²	73	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
62	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Studzienna 1 78-550 Czaplinek	m ²		Budynek mieszkalny Stopień pilności III
63	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Drahimska 18 78-550 Czaplinek	m ²	94,6	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
64	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Wałęcka 21 78-550 Czaplinek	m ²	171	Budynek mieszkalny Stopień pilności III
65	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Motarzewo 5 78-553 Broczyno	m ²	497	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
66	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Drahimska 41 78-550 Czaplinek	m ²	103	Budynek mieszkalny+ pomieszc. gospodarcze Stopień pilności III
67	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Pławieńska 3 78-550 Czaplinek	m ²	252	Budynek mieszkalny Stopień pilności III
68	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Jeziorna/Złocien. 78-550 Czaplinek	m ²	197	Warsztat Stopień pilności III
69	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Żeliszewie 7 78-550 Czaplinek	m ²	78	Budynek mieszkalny Stopień pilności III
70	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Głęboczek 3 78-550 Czaplinek	m ²	41	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
71	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Miłkowo 4 78-553 Broczyno	m ²	69	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
72	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Stare Piekary 4 78-550 Czaplinek	m ²	157	Budynek mieszkalny Stopień pilności III
73	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Żerdno 2 78-550 Czaplinek	m ²	11	Budynek mieszkalny- przedsiębiorstwo Stopień pilności III
74	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Broczyno 60 78-553 Broczyno	m ²	113	Budynek mieszkalny Stopień pilności III
75	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Broczyno 89 78-553 Broczyno	m ²	108	Budynek mieszkalny Stopień pilności III
76	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Broczyno 90 78-553 Broczyno	m ²	108	Budynek mieszkalny Stopień pilności III
77	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 36/3 78-551 Siemczyno	m ²	66	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
78	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łysinin 5 78-550 Czaplinek	m ²	136	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
79	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łysinin 18 78-550 Czaplinek	m ²	136	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
80	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Sikory 17 78-550 Czaplinek	m ²	200	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
81	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Sikory 28 78-550 Czaplinek	m ²	100	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
82	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łysinin 4 78-550 Czaplinek	m ²	70	Budynki gospodarcze Stopień pilności II
83	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Kamienna Góra 3/1 78-553 Broczyno	m ²	140	Budynek mieszkalny Stopień pilności II

84	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Czarne Małe 22 78-550 Czaplinek	m ²	233	Garaż Stopień pilności II
85	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Tartaczna 1B 78-550 Czaplinek	m ²	120	Budynek gospodarczy Brak oceny
86	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Czarne Małe 21 78-550 Czaplinek	m ²	280	Obora Stopień pilności II
87	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Drahimek 6/2 78-550 Czaplinek	m ²	150	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy Stopień pilności II
88	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łysinin 14 78-550 Czaplinek, Dobrzyca Mała	m ²	2412	Budynki gospodarczy Stopień pilności II
89	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Drahimska 28 78-550 Czaplinek	m ²	150	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
90	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosino 6/4 78-552 Kluczewo	m ²	26,10	Budynek gospodarczy Stopień pilności I
91	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Wrześnica 2 78-550 Czaplinek	m ²	285	Budynek mieszkalny i gospodarczy Stopień pilności II
92	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosino5/4 78-552 Kluczewo	m ²	20	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
93	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 70a 78-551 Siemczyno	m2	24	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
94	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosino 5/2 78-552 Kluczewo	m2	20	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
95	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Stare Kaleńsko 78-550 Czaplinek	m2	180	Ośrodek Sportu i Rekreacji Stopień pilności II
96	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Czarne Wielkie 23 78-550 Czaplinek	m2	330	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
97	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Piaseczno 16 78-551 Siemczyno	m2	762	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
98	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Piaseczno 17 78-551 Siemczyno	m2	600	Budynki gospodarcze Brak oceny
99	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 66/4 78-551 Siemczyno	m2	121	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
100	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 72 78-551 Siemczyno	m2	100	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
101	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Białego Orła 31	m2	144	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
102	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 88 78-551 Siemczyno	m2	306	Budynek gospodarczy i wiata Stopień pilności II
103	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 70/3 78-551 Siemczyno	m2	42	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
104	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łąka 3/6 78-550 Czaplinek	m2	140	Budynek mieszkalny Brak oceny

105	Płyty azbestowo-cementowe płaskie dla budownictwa	Łąka 4/1 78-550 Czaplinek	m2	162	Budynek mieszkalny +budynek gospodarczy Stopień pilności II
106	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 96/1 78-551 Siemczyno	m2	185	Budynek gospodarczy Stopień pilności III
107	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 51 78-551 Siemczyno	m2	70	Budynek gospodarczy Stopień pilności III
108	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 56 78-550 Czaplinek	m2	192	Budynek gospodarczy Stopień pilności III
109	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 96/2 78-551 Siemczyno	m2	72	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
110	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 75 78-551 Siemczyno	m2	200	Budynki gospodarcze Stopień pilności III
111	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 64 78-551 Siemczyno	m2	215	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
112	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 39/3 78-551 Siemczyno	m2	173	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
113	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 71/2 78-551 Siemczyno	m2	140	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
114	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 33/1 78-551 Siemczyno	m2	242	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
115	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 34/2 78-551 Siemczyno	m2	242	Budynek gospodarczy Stopień pilności III
116	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 95/2 78-551 Siemczyno	m2	130	Budynek mieszkalny i budynek gospodarczy Stopień pilności II
117	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 78-551	m2	120	Budynek gospodarczy Stopień pilności III
118	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 58 78-551 Siemczyno	m2	360	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
119	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 74 78-551 Siemczyno	m2	238	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
120	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Trzciniec 14 78-553 Broczyno	m2	200	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
121	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Trzciniec 4 78-553 Broczyno	m2	250	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
122	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Gminna 12 78-552 Kluczewo	m2	192	Budynek gospodarczy Stopień pilności III
123	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Drahimska 74 78-550 Czaplinek	m2	200	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
124	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łąka 1/2 78-550 Czaplinek	m2	15	Budynek gospodarczy Stopień pilności III
125	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Pławno 4 78-550 Czaplinek	m2	80	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
126	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Białego Orła 8 78-552 Kluczewo	m2	60	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
127	Płyty faliste azbestowo-cementowe	Stare Gonne 78-552 Kluczewo	m2	160	Budynek gospodarczy Stopień pilności II

128	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łąka 7/5 78-550 Czaplinek	m2	25	Budynek gospodarczy Stopień pilności III
129	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Trzciniac 11 78-553 Broczyno	m2	180	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
130	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Niwka 10 78-550 Czaplinek	m2	350	Budynki gospodarcze Stopień pilności III
131	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łąka 7/9 78-550 Czaplinek	m2	20	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
132	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosino 78-552 Kluczewo	m2	27	Budynek gospodarczy Brak oceny
133	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosino 7/1 78-552 Kluczewo	m2	25	Budynek gospodarczy Stopień pilności III
134	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosino 7/4 78-552 Kluczewo	m2	25	Budynek gospodarczy Stopień pilności III
135	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosino 1 78-552 Kluczewo	m2	200	Budynki gospodarcze i budynek mieszkalny Brak oceny
136	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosino 5/3 78-552 Kluczewo	m2	26,5	Budynek gospodarczy Brak oceny
137	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosino 7/3 78-552 Kluczewo	m2	25	Budynki gospodarcze Stopień pilności III
138	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosino 6/3 78-552 Kluczewo	m2	26,10	Budynek gospodarczy Stopień pilności III
139	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Drahimek 3/2 78-550 Czaplinek	m2	39	Budynek gospodarczy Brak oceny
140	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Drahimek 7/4 78-550 Czaplinek	m2	18	Budynek gospodarczy Brak oceny
141	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Niwka 11 78-550 Czaplinek	m2	342	Budynki gospodarcze Stopień pilności II
142	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Czarne Małe 24 78-550 Czaplinek	m2	106	Budynek gospodarczy Brak oceny
143	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łysinin 13 78-550 Czaplinek	m2	450	Budynki gospodarcze Stopień pilności II
144	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Drahimek 4/2 78-552 Kluczewo	m2	85	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
145	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Drahimek 5/1 78-552 Kluczewo	m2	35	Budynek gospodarczy Brak oceny
146	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Drahimek 8/3 78-552 Kluczewo	m2	15	Garaż Brak oceny
147	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Drahimek 4/1 78-552 Kluczewo	m2	31,3	Budynek gospodarczy Brak oceny
148	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Drahimek 5/2 78-552 Kluczewo	m2	30	Budynek gospodarczy Brak oceny
149	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Drahimek 4/3 78-552 Kluczewo	m2	25	Budynek gospodarczy Brak oceny
150	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Drahimek 3/4 78-552 Kluczewo	m2	65	Budynek gospodarczy Brak oceny
151	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Drahimek 4/4 78-552 Kluczewo	m2	35	Budynek gospodarczy Brak oceny

152	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 36/1 78-551 Siemczyno	m2	17,22	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
153	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Byszkowo 11/2 78-550 Czaplinek	m2	30	Garaż Stopień pilności II
154	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Kołomąt 4 78-550 Czaplinek	m2	35	Budynek mieszkalny i gospodarczy Stopień pilności II
155	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosino 4 78-552 Kluczewo	m2	100	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
156	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łąka 7/7 78-550 Czaplinek	m2	35	Budynki gospodarcze Stopień pilności II
157	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łąka 6/1 78-550 Czaplinek	m2	20	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
158	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Byszkowo 11 78-553 Broczyno	m2	70	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
159	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Kluczewo 78-552 Kluczewo	m2	177	Budynek mieszkalny i gospodarczy Stopień pilności II
160	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Białego Orła 30 78-552 Kluczewo	m2	302	Budynek gospodarczy Brak oceny
161	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łąka 1/1 78-550 Czaplinek	m2	40	Budynek gospodarczy Stopień pilności I
162	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łąka 3/2 78-550 Czaplinek	m2	80	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
163	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 48 78-551 Siemczyno	m2	160	Budynek mieszkalny Stopień pilności III
164	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łysinin 11 78-550 Czaplinek	m2	120	Wiata Stopień pilności II
165	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Niwka 15 78-550 Czaplinek	m2	200	Budynek mieszkalny Stopień pilności III
166	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łąka 7/2 78-550 Czaplinek	m2	25	Budynek gospodarczy Stopień pilności I
167	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Byszkowo 5/2 78-553 Broczyno	m2	140	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
168	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Byszkowo 6/2 78-553 Broczyno	m2	140	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
169	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Niwka 14 78-550 Czaplinek	m2	319	Budynki gospodarcze Stopień pilności II
170	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Kamienna Góra 3/2 78-550 Czaplinek	m2	140	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
171	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łysinin18 78-550 Czaplinek	m2	136	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
172	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Kaszubska 6 78-550 Czaplinek	m ²	56	Budynek gospodarczy Brak oceny
173	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Pławno 5 78-550 Czaplinek	m ²	70	Garaż Stopień pilności II
174	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Kamienna Góra 4/2 78-553 Broczyno	m ²	60	Budynek gospodarczy Brak oceny

175	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Gdańska 6 78-550 Czaplinek	m ²	197,50	Budynek gospodarczy, garaż, wiatra Stopień pilności I
176	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Kołomąt 17/2 78-550 Czaplinek	m ²	130	Budynek mieszkalny Stopień pilności II
177	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Kołomąt 17/2 78-550 Czaplinek	m ²	130	Budynek gospodarczy Stopień pilności I
178	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Kosin 7 78-553 Broczyno	m ²	298	Budynek gospodarczy Stopień pilności I
179	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Pławno 25 78-550 Czaplinek	m ²	156	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
180	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosino 7/2 78-552 Kluczewo	m ²	20	Budynek gospodarczy Brak oceny
181	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosino 6/1 78-552 Kluczewo	m ²	30	Budynek gospodarczy Brak oceny
182	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosino 78-552 Kluczewo	m ²	30	Budynek gospodarczy Brak oceny
183	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosino 5/1 78-552 Kluczewo	m ²	20	Budynek gospodarczy Brak oceny
184	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Broczyno 4 78-553 Broczyno	m ²	252	Budynek mieszkalny Stopień pilności I
185	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Drahimek 6/4 78-552 Kluczewo	m ²	110	Budynek mieszkalny Budynek gospodarczy Stopień pilności II
186	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Sikory 8 78-550 Czaplinek	m ²	150	Sala wiejska Stopień pilności II
187	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	ul. Pławieńska 1a 78-550 Czaplinek	m ²	90	Siłownia OSP Czaplinek Stopień pilności II
188	Rury i złącza azbestowo-cementowe	Kluczewo, Gmina Czaplinek	mb	2100	Sieć wodociągowa Stopień pilności II
189	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Siemczyno 92 78-550 Czaplinek	m ²	133	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
190	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Łąka 3/4 78-550 Czaplinek	m ²	100	Budynek mieszkalny Stopień pilności I
191	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Dworcowa 2 78-550 Czaplinek	m ²	170	Budynki gospodarcze Stopień pilności I
192	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Psie Głowy 1 78-550 Czaplinek	m ²	121	Budynek mieszkalny Stopień pilności I
193	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Psie Głowy 1 78-550 Czaplinek	m ²	50	Budynek gospodarczy Stopień pilności I
194	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Długa 11 78-550 Czaplinek	m ²	70	Budynek gospodarczy Stopień pilności I
195	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Grunwaldzka 1 78-550 Czaplinek	m ²	72	Garaże Stopień pilności II
196	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Ul. Wałęcka 57 78-550 Czaplinek	m ²	477	Garaże Stopień pilności II
197	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Broczyno 73 78-550 Czaplinek	m ²	48	Budynek gospodarczy Stopień pilności II

198	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Machliny 33 78-550 Czaplinek	m ²	100	Budynek gospodarczy Stopień pilności II
199	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosinko 6 78-550 Czaplinek	m ²	54	Świetlica wiejska Stopień pilności I
200	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Prosinko 5 78-550 Czaplinek	m ²	24	Budynek gospodarczy Stopień pilności I
201	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Piekary 2/7 78-550 Czaplinek	m ²	27	Budynek gospodarczy Stopień pilności I

